

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Edinost.
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri upravništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

Crispi na Nemškem.

Da laški minister inostranskih zadev ni potoval za kratek čas v Nemčijo, ampak da ima važno misijo, to priznavajo celo vladni listi. Tolažijo narode pa s tem, da bo Crispi pomagal „mir utrditi“. Kdo pa je miru toliko nevaren? Res je, da Francozi že komaj čakajo, kdaj se bodo maščevali nad Nemci ter jim zopet vzamejo Alzacijo. Pa proti samim Francozom je Nemčija močna zadosti, kaj potrebuje še Avstrijo in zdaj še po vrhu Italijo za pomoč? Govori se celo o zvezi štirih držav; da namreč k omenjenim trem pristopi še Anglija. Da Bismark toliko sile zbira okoli sebe, nam je dokaz, da se tudi pred Rusijo varnega ne čuti, ali pa da sam proti njej kaj namerjava. Svojo sovražnost do Rusije je pokazal med drugimi znaki tudi z svojo vojno proti ruskim vrednostnim papirjem. O Rusih se pa zopet sliši, da utrjujejo Varšavo in sploh zapadno mejo, in da jim je mnogo ležeče na ugodnej rešitvi bolgarskega prasanja. Pri takih znamenjih bi človek mislil, da je francozko-ruska zveza že gotova ali pa le še prasanje časa. Vender tudi tega ne kaže trditi. Ruski vladni listi pišejo proti takej zvezi, in car sam ni hotel v pogovor sprejeti predsednika francoske patriotske lige. Mogoče je toraj in zelo verjetno, da se car drži politike rajnega Katkova, ki je velel, naj se Rusija ne veže z nikomur, ampak naj si za vse slučaje ohrani proste roke.

Ta politika ima nekaj za Rusijo koristnega v sebi. Rusija je namreč močna dovolj, da se v sili tudi mnogih sovražnikov sama ubrani. Ako pa z drugimi zveze sklepa, mora se boriti za tuje koristi. Zveze so potrebne le za manjše in srednje države, katerih ena se sama ne more ubraniti, ako več sovražnikov nad njo pride.

Ako se Rusija s Francijo zveže s pisano pogodbo, koristila bo s tem več Franciji, nego sebi. Ako namreč Francozi zmagajo, hoteli bodo ves plen za se obdržati. Ako pa podležjejo, oklenejo se pogodbe z Rusijo, in ta se mora za Francoze še dalje boriti. Francozi vedó, da more Rusija dolgo vztrajati, ako bi vojna trajala tudi tri leta. Tako bi Rusi zavolj francoske zveze silno oslabei in upehali. Drugače pa je, če si Rusija ohrani prosto roko.

Rusija vé, da je francozko-nemška vojna neizogibna. Rusi toraj lahko s puško v roci čakajo na prve bitke. Ako zmagajo Nemci, ostanejo Rusi mirni in pomagajo Francozom samo diplomatičnim potom, ne da bi žrtvovali kri in blago; ako zmagajo pa Francozi, vzamejo si Rusi lahko Bolgarijo ali kar hočejo, kajti Nemci in njih zavezniki bi jim tega braniti ne mogli, ker bi imeli s Francozi dosti opravila. Vsekako toraj Rusom prosta roka več dobička obeča, nego zveza s Francijo. Malo umevno pa nam je, kaj ima Italija pri tem prepiru opraviti? Laških Turovelj jej ne morejo obečati, ker je tudi Avstrija pri nemškej zvezi. Ako jej pa obljubijo v Afriki še tolik kos peščene zemlje, nikdar ne bo toliko vreden, ko prinesene žrtve na krvi in blagu. Habeant sibi!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor se je véčeraj odprl; delegaciji pa se neki 26. t. m. sklicéti na Dunaj. Začne se toraj živahnéjšo politično življenje, posebno važna bo pravda z naučnim ministrom.

Nadvojvodu Ivanu je bilo vzeto poveljništvo tretje divizije. Izdal je neko brošuro, ki odločno obsoja avstrijsko-zunanjno politiko ter je posebno naperjena proti Prusiji.

Zagrebski veliki župan Sieber je zatrl mestnega sveta sklep, po katerem se ima poslati deputacija cesarju s tožbo zoper vladno in bana. Govori se, da se zagrebski mestni svet razpusti in da se veliki župan Sieber postavi vladnim komisarjem za opravila zagrebske občine.

Srbski poslanci ogerskega državnega zbora so zopet sprejeli v letu 1885. storjene sklepe glede postopanja v državnem zboru in sklenoli so tudi, da v Budimpešti začno izdajati srbsko svoje glasilo.

Ogersko finančno stanje je od leta do leta žalostniše. V letu 1866. so troški proračun presegle zdatno, dohodki pa se zmanjšali. Primanjkljaj je za 15.6 milijonov večji, nego ga je proračunil finančni minister, znaša namreč 54 milijonov. Ko je sedanje ministerstvo pred 11 leti prevzelo vladno, takrat je izjavilo, da se čuti

poklicano in sposobno, finance spraviti v red. A tega zagotovila vlada ni spolnila, ker danes so ogerske finance mnogo slabše, nego so bile pred 11 leti. Ogerska gospodari tako slabo, da nikoli ne ve, koliko ima dobiti in koliko potrosi. Ogerski proračuni in računski sklepi so vselej lažnjivi. Zdaj je Tisza prevzel finančno breme na svoje rame; začetek mu ni ugoden in če se mu k malu ne posreči zboljšati finančnega stanja, moral bo tudi on odstopiti.

Vnanje dežele.

Iz Sredca se 10. t. m. poročá, da so se volitve v Sredcu popolnoma mirno izvršile, pristavlja pa se — kar je res prava ironija — da so vojaki stražili ječe, urade in brzojavno postajo; da je bilo na raznih krajih v mestu razpostavljeno vojaštvo in da je konjica patrolirala po mestu. To je svoboda sedanje bolgarske vlade! Enako se je godilo tudi pri volitvah v drugih krajih. Da si je s takim nasilstvom pridobila vlada večino, to ne more drugače biti. V Plevni, Rahovici in Kutlovici so bili krvavi boji. Zankov je bil izvoljen v Rahovi.

Marokanski sultan je nevarno zbolel, po necih poročilih uže umrl in bati se je, da se prestolna promemba ne izvrši mirno, ker nek šerif, stanujoč blizu Ceute, katerega hujska njegova vladohlepna žena, po rodu Angličanka, hoče se polastiti prestola, pa bodi si orožjem v roci. Vsled tega je španska vlada posadko v Ceuti jako pomnožila, francoska vlada je poslala vojakov na mejo, obe pa, kakor tudi angleška in italijanska, poslale so nekoliko oklopnice na marokansko primorje.

Ejub kan je prišel v Guzni, tako poročajo ruski časniki iz oficijelnih virov.

DOPISI.

Iz Volčigrada 10. oktobra. [Izv. dop.]

Znano je vsej primorskej deželi, da nas je letos strašanska suha šiba zadela ter nam poljske pridelke uničila. Posebno pri nas, v našej občini je bila taka suša, da nemamo nič pridelka in smo letos največji trpini.

Tudi vode je manjkalo. In zakaj to? zaradi malomarnosti. Imamo dva lepa vodnjaka, ako bi se v redu držala, ne bi nam vode manjkalo. Novi vodnjak, za kateri

Cesta je polna voz. Prek reke pa hodi po travnikih krdele razposajenih dečkov, kateri se vsakih dvajset korakov okopljejo pa zopet dalje gredo, pojó svojo veselo pesem. Zapeljiva Ipava je marsikaterega zvalila med tednom v se, da je bil potem radi tega ošeškan, a danes je časa dovolj, ni se bati!

Dekletom in fantom je ta dan tedaj tudi velikega pomena. Marsikaterej bo danes kupljen lep spomin, kateri jo bo ponoči in čez dan spominal dragega kupeca! — Danes je Strašanski tudi hodil z našimi znanci, akoprem se nista mogla tribati z Slavo. Nu vendar so bili vsi zadovoljni; hodili so sem in tja po sejmu pa opet na pivo v pivarne le za danes pripravljene. Viševič je pravil, da je v Ipavi vsak dan lepše.

Ko se je mrak povračal, pričelo se je ljudstvo znatno zgubljeti. Mladež je večinoma šla, kakor tudi gospoda, v Trg. — Tam je bilo tudi kaj prijetno v tem romantičnem kraju, lepem trgu, kateri na konci ipavske doline kakor glava stoji, oklenjen od gornjih strani z ne prav nizkimi hribi. — Naši prijatelji so se uže divili dražestnemu kraju in krasnemu izviru Ipavice. V čitalnico so tudi šli, ali takrat je bilo notri žalibože preveč nemških listov. Viševič bi rekel švabskih. Sedaj je menda drugače; saj vedó, da še slovenske premalo podpiramo in da le radi

nam je Nj. veličanstvo cesar par stotakov podaril, vredili so prejšnji gg. podžupani nekoliko; stari je pa popolnoma zapuščen. Zakaj ne potrošite kakih 15 do 20 gl., da daste stari vodnjak popraviti? Tudi živinski vodnjaki bi se morali v tej suši iztebiti i ne jih tako puščati cela leta, da voda smrdi, da jo živina še piti nemore. Neveste li, da ceste in vode se morajo v redu držati; kder so pravi županji, prva dolžnost jim je ta. Naše ceste pa so kakor drče po Čavnu, in bi se vendar lahko popravile. Sami spoznate, kadar greste z vozom v Trst in se Vam seno prevrne, da so ceste slabe.

Toraj se enkrat opomnim; za vodo in pota mora županstvo več skrbi imeti.

Pravicoljub.

V Gabriji 9. oktobra. [Izv. dop.] Ker čitam iz mnogih vipavskih občin o sladkej vinskej kapljici, naj spregovorim tudi jaz par besedic.

Pri nas se je začela trgatve v ponedeljek 26. septembra; vreme je bilo ugodno lepo, tako da marsikateri kmetič je med trgatvijo z veselim srcem vzdahol — hvala Bogu — da nas je rešil rose (peronospore), katera nam je tri leta zaporedoma ves vinski pridelek uničila.

Ali letos je vse drugačno, perje po trtah je zeleno kakor meseca junija, grozdje je dozorelo popolnoma, tako da stari ljudje pravijo, da ne pomnijo tako sladkega, okusnega in močnega vina.

V našej občini se je prodalo vina nad 100 hkl. nekemu gospodu v Gorico, cena 11, 12 in 12½. Torej kranjski kupei, potrudite se tudi Vi k nam, in kupite si sladkega vipavca.

J. P.

Z Vipavskega 5. oktobra. [Izv. dop.] (Cesarjev god, letina, štacune.) Véčeraj zjutraj in še prej ta večer se je po vsej Vipavskéj razlegal gromoviti odmev raznih potičev, kateri so javili, da praznuje svoj 57. imenitni god naš presvitli vladar Fran Josip I.

Zvonovi so vtorek od zjutra in skoro do poldne po vseh cerkvah veličastno peči ter vabili verno ljudstvo v hišo božjo, kjer je z mašniki vred pošiljalo tople molitve nad oblake k Najvišjemu nadzemskemu vladarju, proseč ga, naj ohrani našega ljubelega vladarja še mnogo, mnogo let ter naj mu vdihne v njegovo preblogo srce vedni spomin na narodno revne, a popol-

naše zanikernosti mora marsikak propasti, to pa le v našo škodo, a sovražniku našemu v korist in veselje!

Mi postarani ljudje, — rekel bi kak mož, — ne pojdemo v Trg za danes; zakaj sedaj so kratke noči, in oddaljeni bodo stoprav jutri s poldnem doma. Od tam se človek ne more kar tako odtrgati. — Žena bi si tudi na zadnje mogla še kaj misliti o takem možu! . . .

Grozdje je bilo skoraj popolnoma dozorelo. Veselja poln je gledal kmet obložene trte. Varoval in gradil je vedno. Sitne otroke pa je strašil, da ne smejo sedaj k trtam, še manj pa zobati; kajti on je videl „rese“, ki je imelo ušesa liki metla, zobé pa še večé! „Krvavo stegno“ da se tudi vedno klati krog trt iskaje takih majhnih požrešnežev, ki radi zobajo! — Ali Janezek Joškov se ni bal ni reseta, ni Krvavega stegna, če prav je imel hude (raztrgane) hlače, ampak on se je s kokoši zagnal pod vrt po majhen grozdek. On ni celó veroval, da mu je „pelk“ na nosu ostal, kajti ko bi se bil prijel in potipal, izdan je bil! —

Sicer je pa zdelo, da Janezek zahaja v škodo. Nekega dne, ko je porodnež ponovil svojo grešno navado, reče mu stric: Ti Janezek si zobal, pa je ven! vse je v hlastinah! —

Ker je pa on svojeglavno zanikal, reče mu stric: — Čakaj, bomo videli, kaj

PODLISTEK.

Spomini.

II.

(Dalje.)

Tretji dan po tej veselici napotili so se naši znanci na Čaven. Nekateri se temu niso mogli načuditi, kako se ti mladeniči trudijo na ta hrib in pa nikakega opravila nemajo tam gori! — Še k maši, k maši gre človek težko, kar je gotovo trikrat bliže; ti pa tako daleč, dve uri hoda in pa samo uro navit! — mislil si je kedo. — Iz tega hriba ponudi se ti najlepši razgled čez ipavsko dolino. Vse njene vasi in trge, vse kote njene in zanimivosti moreš videti. Pred očmi se ti vse razodene, ne več kam bi pogledal raje — kaj bi bolj občudoval. Reka mala „radost očem“ krasí to dolino kakor mlado nevesto cvetna kita. Obdelana polja in vinogradi svete se pod žarkimi trakovi solnca: ves kraj zdi se človeku kakor obširen vrt, tako da moraš reči z Vilharjem: „Ipavska dolina je lepota sveta!“

Ogledali so si naši mladi potniki gori tudi malo jezero, kjer se je nekđaj „Letoven“ kopal in vodo pil. — Ta žival je prebivala večinoma v bližnjem gozdu. Bila

je stašen stvor! — Ako se je časi ta Letoven razsrdil, izplul je iz jezera vso vodo, katera je potem drla po njivah, travnikih in poteh ipavske doline. Potem se je še togotneje vzdignol — mogel je tudi leteti, zato Letoven — ter letal po gozdu in dolini. S tem je pa napravil velik veter za seboj, tako da kader je on letel, kar drevje se je lomilo in hiše odkrivale! To je bilo Ipavcem šiba božja, zato so pa takrat plačevali manje davke nego sedaj, ki še shajati ne mogo!

Strašanskega ni bilo z njimi na Čavnu, zato so pa sklenoli ga obiskati, in to na šmarni dan s to potjo, ko pojdejo v Log. Tega dne bo tudi v trgu veselica, katere se tudi on gotovo udeleži; kajti na šmarni dan, kedor le more, ne zamudi lepe prilike, da ne bi se šel malo vedrit k izviru ipavskemu. — Ob gospojnici (šmarnem dnevu) ne hodijo sem le Ipavci, temveč tudi iz mnogih drugih krajev prvre obilo ljudstva sem. Tega semnja se vsak veseli. Med cesto in reko stoji na širokem polju krasna cerkev s tremi zvonovi in tu se ta dan moli ter marsikaj proda in kupi.

Zavoljo tega se hoče kak mladenič živega snesti, ker radi osodnega denarja mora doma ostati. Zagotovil je namreč, svojej miljeni, da jej bo delal družbo! A danes ga mora na vsak način noga boleti, ne da bi ga bil čevljev razglodal; o ti jezna sreča!!

nem udane svoje sinove Slovence, ki bivajo, kot zvesta straža ob meji.

Ni vladarja sedanje dobe, katerega bi vsi narodi tako goreče ljubili, tako spoštovali ter mu bili sploh tako udani, kakor so Avstriji svojemu vladarju.

Vsem zvestim Avstrijcem, osobito Slovincem, doni vedno v ušesih blaglasna, a veličastna pesem: „Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!“

Vinska letina je letos na Vipavskem precej dobra. Grozdje je letos popolnoma dozorelo ter dalo tako sladak most, da ga, kakor pravijo izkušeni kmetovalci, uže več let ni bilo takega. Sploh pravijo, da 8 ali 10 dni kuhan most ne dobi vinske lastnosti, ker noče „vrezati“; vedno je sladak. No, menimo, da so to dobri znaki prihodnjemu vinu. Saj prav sladkorja je treba mostu, da se ta razkroji v alkohol in ogljenčevo kislino.

Dasi je letošnje vino (most) veliko boljše, kakor prejšnja leta, vendar mu je cena manjša, nego sicer.

Sedaj se po vsej Vipavski prodajajo vina hl. od 9—12 gld. Ta nizka cena nam daje upanje, da nas bližnji naši Kranjci, koji nemajo domačega vina, po tolikem času zopet obiščejo.

Tudi našim gg. sodeželanom iz Tolminkoga toplo priporočamo našo izvrstno kapljico; lahko si jo sedaj nakupijo za vse leto. V hladnih krajih se naša vina tudi v poletnem času odlikujejo. Ni toraj misliti, da Vipavsko vino ne ustreza svojemu namenu v poletnem času. Preskrbite vinu primerne kloti ter ravnejte ž njim tako, kakor je ravnati umnim vinarjem, potem pa sodite o našem vinu!

Zidovi goriški imajo letos bendimo. Vedno lazijo okoli ter nižajo vinsko ceno. A malo je tacihs nesrečnežev, koji se vjamajo v njihove zanjke. Vendar sila kola lomi. Če ni družih kupcev, treba bode njim dati.

Zatoraj rojaki! Če hočete piti mej letom izvrstnega letošnjega „vipavca“, nikar ne zamudite ugodne prilike. Svoji k svojim!

Razen te kaplje vina bode letos vsega zelo pomalo. Žita skoro nič. Turšico je pobrala suša. V nekaterih krajih Vipavske so uže po letu poželi turšične suhe bilke, v drugih krajih so pridelali komaj seme. Le v „močnih“ zemljah poleg kake stalnoteke vode (n. pr. Vipave) se je ovi blagodar nekoliko obnesel. Tudi sočivje je suša ugrabila. I tega je zelo pičlo.

Jesenski pridelki: repa, zelje itd. kažejo sedaj precej dobro, dokler se vrstita toplota in mokrota, kar bo v slučaju spremembe, pové prihodnost.

Kuge, vojske in lakote reši nas o Gospod!

Po letošnji letini sodeč, bodo se morali ljudje prevideti v štacunah, da se prežive.

Ljudstvo bode letos posebno gledalo na vsak „vinar“, kajti „zrno do zrna pogaja“.

Štacunari so uže pričeli zalagati svoje štacune z obilno robo; tudi štacune se množe.

Celo v Malih Žabljah za Križem se je ustanovil — kakor je nek gospod dopisnik v goriški „Soči“ te dni omenil — nek nov trgovec gosp. L. Lasič.

Gosp. dopisnik iz Malih Žabelj ne-

pravijo bukve! — Stric, da tudi nevesč branju, izusti učeno, ko zapre knjigo; Tu notri se pravi, da si zobal in bukve mislim da ne lažejo! a? —

Sem da, ali malo, odgovori Janezek ostrasen. — Nesrečne knjige je on potem vse življenje črtil in v šolo bi bil raje nesel kos kruha, kakor najlepšo knjigo!

Mati Makovčeka je odbirala razno perilo in je stavila posebe za pot. Tako je tudi več drugih mater storilo; kajti kratki in lepi čas počitnic se je skrčil na zadnja dva dneva. — Ljuba mati tedaj marsikako opominjevalno besedo na srce polaga svojemu sinu, kako naj med svetom živi. Žalibog, da človek v onem času ne jemlje toliko ozira na zlata vredne besede, kolikor na petice, katere mu je i ista dobrotna roka dala. Vendar so pa ti sladki nauki in spomini, kakor zvezda, katera v svetnej skušnjavi in prestopkih zopet pravo pot pokaže, opominjajoč h krepostnemu živjenju. Materino v ljubezni nepresezno srce vpkorava in kroti tudi še tako od tujega vpljiva pokvarjenega sina! Le spomin na njo ga strese in dostikrat se taka zapeljana ovca vrže spet v njeno odpustljivo naročje. — Blagor mu, kedor jo sluša in spoštuje v vsem!

(Dalje prih.)

koliko pika gosp. Lasiča, češ, da je slednji, dasi Slovenec, Renčan, razpošiljal samo italijanske cenike mej tuk. ljudstvo, priporočevaje mu svojo novo, bogato založeno štacuno.

Jaz sicer se rad ne vtikam v take reči, vendar moram resnici na ljubo izjaviti, da sem iz gotovega vira poizvedel, da je g. Lasič v velikej množini i slovenske cenike imel; italijanskih je imel le par eksemplarjev in sicer za neko laško družino, stanujočo v Velikih Žabljah. Slučaj je hotel, da je prišel jeden italijanski eksemplar v slovenske roke. To in morda tudi nevolja na novega trgovca je dalo povod onemu dopisu iz Malih Žabelj.

Če je tedaj gospod Lasič priporočal svoje blago italijanskej družini v italijanskem jeziku, toraj se, po mojem mnenju, zoper svojo narodnost nič ni pregrešil. Saj tudi italijanski trgovci priporočajo svoje blago Slovincem v slovenskem jeziku, a vendar niso zato obsojeni kot laški odpadniki. Vedno nam je čitati v Soči, kako priporočajo svoje blago gg.: Culot, Potazky, Wokulat, celo Coppag itd.

Gosp. Lasiču se očita ali preti, da iz njegove laške moke ne bomo pekli slovenskega kruha. Bog, če bo! Gosp. dopisnik, le nikar se ne prevzemite; letos zvemo jedno več! Saj celo v Rimu Slovenci žive, dasi ni slovenskega kruha.

I g. Lasič je, po gotovem viru sodeč, zvest sin majke Slovenije. On zelo rad čita svoje slovenske časnike in tudi druge k temu nagovarja, naj si jih skupno naroče. Splošno se govori, da je g. Lasič uljuden, postrežljiv, sploh dober dečko.

Z narodnega, še manj pa s kakega drugega stališča se nemore meriti ž njim nek oholi križki trgovec. Slednji ima v jednej hiši stanovanje in krémo, a v drugoj menim štacuno se svojo zalogo. Ta ne gre za vsako malenkost v štacuno in če ga kedo sili v štacuno, grdo odvrne, rekoč: „Če hočeš, počaki, če ne, pojdi naprej!“ Tako je „uljudna“ tudi njegova obitelj. Kedor mu ni dolžan in ima denar v pesti, lahko se ogne mogočnjaka, nasprotno se godi onemu, kateremu manjka vsega.

Prej, ko ni bilo v bližnjem vasi nobene „velike“ štacune, moralo je ubogo ljudstvo, posebno otroci, nestrepljivo čakati dobre volje bogatega križkega trgovca, da je prišel v štacuno. No, sedaj, od kar biva pod Sionskim hribom g. Lasič, uže je drugače.

Ljudstvo si pomaga. In prav ima. Živelja konkurenca! Kedor bode dajal isto robo ceneje, tisti ima prednost pri ljudstvu. Toliko za sedaj, o priliki še nekaj. Nekdo.

Iz Prvačine, 4. oktobra. (Odgovor dopisniku iz Cerkljanskega v zadnji št. „Soče“). — Gospodine dopisnik! Vi ste hoteli streljati v Rogačevega pohajča, a svoje pušice ste obrnoli v — Podkraškogorskega; kaj vas je navodilo k temu, to veste sami vi.

Torej, k stvari: Vi pišete, da smo prišli uže do tega, da se spoštovalci cerkvenih postav sramote in blaté, a verujete mi, da se jako motite. Sramoté vas in blaté, ne radi cerkvenega petja, dasi je latinsko, ampak radi vašega namena, kateri je tako rekoč trup slovenskemu življu. Ako bi bili Cecilijanci pravi spoštovalci cerkvenih postav, držali bi se ukaza papeža Benedikta XIV., ki daje vsem Ilirrom pravico, da se smejo v cerkvi posluževati slovenske liturgije. Zakaj se je torej ne poslužujete ter nam latinščino vsilujete? Goriško, ako se ne motim, spada v krog nekedanje Ilirije, drugače ne bi bil goriški nadvladika metropolit ilirski. (Tega vendar ne boste tajili, kaj ne?) Psalm 116. pravi: „Hvalite gospoda vsi narodi; hvalite ga vsa ljudstva“. Nismo li mi Slovenci narod? nismo li ljudstvo? Zakaj torej mi Slovenci ne bi smeli svojega Stvarnika v svojem jeziku moliti, ne pa v latinščini, o kateri ima priprosto slovenski kmet toliko pojma, kakor vi o kitajskem zidu. Sevedá, vi se boste izgovarjali, da tudi slavni Nemci, katere vi toliko poveljujete, hvalé svojega Stvarnika v latinščini. Zakaj bi se tudi mi Slovenci, tako neznaten narod po vašem mnenju, ne posluževali latinščine? Verujete mi pa, ako bi Nemci imeli ono dovoljenje, kakor je imamo mi, da bi se gotovo v cerkvi ne branili se posluževati lastnega jezika.

Gledé nemščine, katera trdite, da je ključ naše omike, jaz sem neveren Tomaž; mene ni čisto nič izobrazila — — mislite si pa tu, kar hočete o meni, tudi, da sem surovež — za to, ker sem ud dornberške županije, kajti po vašem mnenju so Dornberžani — suroveži. Mogoče je to Cecilijanska omika!! Podkraškogorskega

pesmi, katerih mogoče še vi nikoli bral niste, brez kritike so in torej malovredne. Vi ste bili pa v tem obziru srečnej, ker vaših pesmi niti solnce ni obsijalo, dasi vander žarki njegovi vsak kotiček svetá obsevajo. Srečen vi in vaše pesmi!

Po mnenju goriških dijakov se najde vender tudi zdravo zrno med ljuliko; to so tudi oni dobro vedeli, kajti iz gotovega vira vém, da so nekateri jih v šoli deklamovali. Bodi si, da niso ničesa vredne, vender zložene so v milem slovenskem jeziku. Zdjaj pa začinite vi zlagati svoje pesmi v toliko vam priljubljenej latinščini, pripišejo jih mesto Tacija in Ovidija gimnazijskim razredom, da se slovenski dijaki nasrkajo vaše Cecilijanske modrosti.

Da bi bil Podkraškogorski kedaj šebreljskemu Nemcu v goriškem centralnem semenišču napival, to je pač vaša Cecilijanska domišljija, ali pa ironija! Šebreljskega Nemca ni imel še Podkraškogorski česti poznati osebo do letošnje Cecilijanske predstave v Dornbergu, katerega mu je prijatelj s prstom pokazal.

Kar še nadalje pišete o Rusih, *) kaj vse počenjajo s Poljaki, Rusinci itd., molčimo; to je baš toliko kakor bi s prstom kazali Rogačevega pohajča orožnikom: Vidite ga rusofila, v temo ž njim! Lepa čast, gospodine dopisnik!

Kdor nemškega je duha.

Ne hodi v svate k nam,

Drugod naj išče kruha —

Zaprtr mu naš je hram!

Podkraškogorski.

Od Karavank, 10. oktobra. (O družbi ss. Cirila in Metoda). — Lepa je res naša družba ss. Cirila in Metoda, in silno potrebna za nas. Toda bojimo se, da je mali in ubogi slovenski rod ne bo mogel tako zdatno podpirati, da bi se mogla upirati velikanskim sredstvom, ki so na razpolaganje društvoma „pro Patria“ in „deutscher Schulverein“. Lahki pobirajo po vsej Italiji, Nemci pa po vsej Nemčiji, da bi mogli avstrijske Slovence napadati in jim trgati nedolžno dečo iz rok, da se potujči in nauči svojo kri sovražiti. Žalostno je, da naša vlada kaj takega dopušča, da ne jemlje v zaščito svojih slovenskih podložnikov. Vlada bi morala vender že enkrat v varstvo vzeti pravice narodov proti notrajnim, toliko bolj pa še proti inostranim napadavalcem. Ker pa vladne politike predgručati ne moremo, treba je, da si tudi mi pomagamo, kakor si moremo. Mi smo le preveč boječi. Če je Nemcem in Lahom dovoljeno, da smejo za svoja šolska društva podporo prejemati iz Nemčije in Italije, zakaj ne bi si Slovani upali, podpore iskati pri svojih slovenskih bratih v državi in zunaj države? Mislim, da imajo Slovani avstrijski toliko več pravice do tega, ker oni ne napadajo, ampak se le branijo; oni ne vabijo tujih otrok v svoje šole, saj še za lastne otroke nemajo zadosti šol. Iščimo toraj pomoči za svoje šole pri drugih Slovanih! Pa pri katerih? Čehi se morajo sami braniti. Poljaki nočejo biti Slovani; Slovaki in Rusini so podpore bolj potrebni, nego mi; Bolgari nemajo časa misliti na take reči zavolj notrajnih homatij; Srbi imajo dosti podpore potrebnih bratov na Ogerskem. Tako nam ostanejo samo Hrvati in Rusi. Hrvatje so sicer sami v trdem položaju, pa vender imajo svoje narodne šole; nekoliko nam že lahko pomagajo. Ne manjka pa se bogatinov v Rusiji, katerih en sam bi lahko več dal, ko deset naših podružnic. Prosimo toraj brate Ruse, naj osnujejo v Moskvi slovensko šolsko društvo, kakor ga imajo Nemci v Berlinu, ternaj podpirajo avstrijske Slovence. Ko se enkrat v Bolgariji red napravi, upamo tudi tam dobiti nekoliko podpore. Pač bodo naši sovragi vpili o panslavizmu, veleizdaji itd. Toda nam se za tak krič ni brigati. To bi bilo vendar od sile da bi bilo drugim vse dovoljeno, nam pa nič!

Dokler obstoji nemški šulferein v Berlinu in društvo „pro patria“ na Laškem, dotle si tudi mi ne damo pripraveti podpore od inozemskih Slovanov! Dosti predrzni in nesramni so tisti, ki imajo v Avstriji itak že vse narodne šole, pa še iz tujine pomoči prosijo, ne za svoje otroke, ampak za otroke, ki jih mislijo Slovanom ukrasti in izneveriti. Slovani smo en sam narod, toraj so vsi Slovani moralno zavezani, da nam pomagajo v našem trdem boju, ne le z besedami, temuč tudi dejansko. Brez tega ostane „slovenska vzajemnost“ prazna fraza!

*) Če vam ni, gospodine, rusko-slovenska zgodovina deveta briga, pritrđite da Rusi na Ruskem počenjajo s Poljaki uprav to, kar Poljaki z Rusinci itd. — Scienti pauca. Ured.

Nj. Veličanstvo cesarica pride 14. t. m. iz Isla v Miramar. Ostane v gradu kratko časa ter napravi potem daljši izlet ob dalmatinskem obrežju do Karfa.

Cesarjevič Rudolf pride dné 26. t. m. v Gradec. Cesarjevičina Štefanija svojega visokega soproga menda ne bode spremljevala.

Grški kralj z svojo obitelji se je pripeljal danes zjutraj z posebnim vlakom iz Gmundena v Trst.

† **Bazilij vitez Maléine, ces. ruski konzul v Trstu je umrl v nedeljo zjutraj po dolgem bolehanju.** Pokojni je bil ces. ruski državni svetnik in odlikovan z raznimi redi. Bil je v tržaških krogih jako priljubljena osoba, kar se je dokazalo večeraj pri sijajnem pogrebu. Zadnjo čast so izkazali pokojnemu dostojanstveniku vsi tukajšni konzuli, deželni namestnik baron Pretis, poveljnik fmlt. baron Kober, vice-adm. bar. Wiplinger, častniki ruske vojne ladije „Strelok“ in mnogo odličnega občinstva.

† **Mihalj Pregarc, član delalskega podp. društva je umrl dné 10. t. m. po dolgej, težkej bolezní. R. i. p.**

Nov odvetnik v Gorici. G. dr. Rajmund Luzzatto je odprl dne 7. t. m. odvetniško pisarno v Gorici.

Duhovniške premebe. Č. g. Fabijan Jožef, kaplan, prestavljen je iz Ročinja k sv. Luciji. Umrl je v Gorici dne 23. septembra č. g. Machatschek France upokojeni katehet.

Č. gg. Cutini Janez, kaplan v Staranzani in Božič Peter, vikarij v Trenti, delala sta župniški izpit v goriškem semenišču 5, 6. in 7. dne tek. meseca.

Kontrolno zborovanje domobrancev bode letos od 25. do 28. t. m. v domobranskeje ka-arni pri sv. Ivanu. Začne se vsak dan ob 8. uri zjutraj.

Obskrba za c. kr. vojsko. Dne 20. t. m. sprejemajo se v pisarni c. kr. vojnobskrbnega skladišča v Trstu (ulica Torrente št. 2.) ponudbe za dobavljanje kruha in ovsu za obskrbni okraj tržaški in koperski. Poblížje se izvé v imenovanem skladišču.

Pred porotnikom stoji danes bivši občinski načelnik podgradski Jakob Jaksetič, radi zlorabe službene oblasti. — Izid obravnave bodemo v prihodnjem listu obsirneje objavili.

Porotna sodba. Matijo Parovela so spoznali porotniki z 11 glasovi proti 1 krivim hudodelstva umora. Bil je vsled tega obsojen k smrti na vešalih.

Znani Vestenek, nekdanj steber kranjskega nemškutarstva, glavni junak v Litijскеj aféri in pri znanem škandalu v kazini Ljubljanski, sedaj okrajni glavar v Deutsch-Landsbergu, odstavljen je iz službe. Tako poroča „Sl. N.“

Kako se §§. sučejo. „Slov. Narod.“ piše: Minister Gauč namerava, kakor pravijo, odvrčati ubožno mladino od srednjih šol, da bise tembolj poprijemali obrtnih strok, kjer je neki silno pomanjkanje delavskih moč, in si baje vsak ključavničar more na dan prislužiti po tri gl. — Njegov kolega g. minister Baquehem je pa odredil, da imajo takozvani konfekcionarji, to so židovski kapitalisti, ki barantajo z narejenim blagom, in imajo patente za kupčijo (ali prsto obrt) jednako rokodelskim mojstrom pravico naročila na delo vsprejemati in je izvrševati. Mimogrede bodi omenjeno, da ti kupčevalci, pred novo obrtno postavo, te pravice neso imeli, ali se je pa vsaj posluževali neso. Ker je pa pričetek rokodelske obrti zavisen od dokaza zmožnosti, židovskim kapitalistom pa seveda izučenje obrta ne diši, omogočeno jim je sedaj zasukati dotične §§. s tem, da naznanijo konfekcijo, to je prsto obrt, kupčijo z narejenim blagom, kar je slehernemu dopuščeno, in s tem pa zadobijo vsled ministerske naredbe pravice rokodelskega mojstra na vsprejemanje naročil. Tako se izvršuje obrtna postava. Pač lepa perspektiva za tisto mladino, ki se hoče poprijeti rokodelstva!

Razpisane službe. Občina Nova Baška išče zdravnika. Plača iznaša 500 gld. in stanovanje. Prošnje do 15. t. m. — Služba davkarskega služabnika je razpisana. Plača 375 gld. in obleka. Prošnje do 1. novembra finančnemu ravnateljstvu v Trstu.

Tržaške novosti.

Novo vino sme se točiti po ukazu mestnega magistrata še-le z 16. t. m.

Vreme v pondeljek zvečer se je vtila nad Trstom ploha, kakor jih ima malo v poletnem času. Grmelo je in bliskalo se, da je bila groza. Ob 11. uri ponoči pa je kar naglo preskočil veter iz juga na jugo-zapad ter grozovito razjaril

morje. Mnogo parnikov je poškodovanih, posebno pa so male ladije v pristanišču veliko škodo trpele. — Nebo se vedno kislilo drži in gotovo je, da je lepim dnevom konec.

Zopet nekaj o irredenti. „Triester Zeitung“ je baš list, o kojemu se ne more reči, da bi bil Slovanom prijazen. V svojej številki od 10. t. m. pa vendar ostro obsoja postopanje našega župana, koji se demonstrativno udeleži vsake priložnosti, kjer koli more dokazati svoje proti-avstrijsko mišljenje ter je nasprotno vedno „službeno zadržan“, kjer bi se imel pokazati kot prvi meščan avstrijskega Trsta. On se je udeležil službeno pogreba pok. Juretiča, ki je bil vodja pravega irredentarskega lista v Trstu, k maši na cesarjev imendan pa ga ni bilo. O tem se marsikaj tiho, pa tudi javno šepeta, zagrmelo je sicer uže enkrat na avstrijskejši višini, strela sicer še ni udarila, ali kdo vé, kako vreme bo jutri; župan ima visok avstrijski rod, in tak red vleče strela nase, če se o slovesnih prilikah pušča v temoti.

Iz Doline pri Trstu se nam piše. Trgatev je končana. Vina, gledé kakovosti, so izvrstna. Cena je nizka, ker se je v celem Bregu veliko vina pridelalo. V našej srenji se je pričelo trgati na 3. t. m. ko so druge srenje že vino imele.

Tedaj, kupci vina ste zagotovljeni, da takó izvrstne kapljice, kakor je dolinska bržanka ne dobite tako kmalo. Toraj hitite v Dolino.

Umetnijska razstava v Gorici se odpre v soboto dne 15. t. m. ob 11. uri dopoldne v palači Attems. Odrpta ostane vsaki dan od 8. ure zjutraj do 5. pop.

C. k. okr. š. svet v Gorici razširil je dvorazredne šole v Križu, Rihenbergu in Podgore v trirazrednice; enorazrednici v Opatjemselu in St. Florjanu pa v dvorazrednici.

C. k. okr. š. svet v Tolminu je razširil enorazrednico v Volčah v dvorazrednico in je ustanovil redno šolo Podbrdom.

Ljubljanska mestna hranilnica bode vendar začela poslovati. Otvori se baje z novim letom 1888.

Vabilo k plesnej veselici, katero priredi slovenska čitalnica v Prvačini dne 16. oktobra 1887. v dvorani G. Vinka Gregorič-a. Spored: 1. Godba. 2. Predsednikov pozdrav. 3. Petje. 4. „Ljudmila“, (Stritar) deklamacija. 5. Petje. 6. Godba. 7. „Jedno uro doktor, burka v jednom dejanji. 8. Petje.

Po besedi plesna zabava, pri kateri svira orkester 14tih mož pešpolka Milana I. kralja Srbskega šte. 97. Vstopnina k besedi 20 nov. Sedež 10 nov. Vstopnina k plesu jeden forint. — Začetek ob 5. uri zvečer. K obilnej udeležitvi vabi uljudno Odpor.

Dijaška kuhinja v Celji. (Konec).

Razni darovi: 1. Slavna banka „Slavija“ je darovala po g. Ivanu Hribarji v Ljubljani 20 gld. 2. Preč. gosp. Mart. Holz, kaplan v Čadramu, 1 gld. 3. Gosp. Skaza v Šmariji pri Jelšah je nabral 36 gld. 80 kr. 4. Gosp. Mih. Novak je nabral od g. J. Pospisila v Konjicah 2 gl. 18 gld. 5. Gosp. Mih. Novak je nabral od čast. podpornikov v Konjicah 7 gl. 50 kr. 6. Udje Celjske čitalnice so darovali 16 gld. 50 kr. 7. Slavna banka „Azienda“ je darovala po Maksu Veršeci v Celji 20 gld. 8. Premil. gosp. knezoškof Jak. Maksimilijan je daroval 10 gld. 9. Preč. gosp. Greg. Presečnik, kaplan v Polčanah, 2 gl. 10. Preč. gosp. Kozinc, vikar v Slatini, 2 gl. 11. Preč. gosp. Hribernik Jakob, kaplan v Braslovčah, 2 gl. 12. Preč. gosp. Hecl Fran, m. kaplan v Radgoni, 2 gld. 13. Preč. g. Sever Alojzij, kaplan v Radgoni, 2 gld. 14. Gosp. Bregar Miško v Celji 1 gld. 15. Gosp. Kavčič Jakob v Ljubljani 2 gl. 50 kr. 16. Preč. gosp. Mastnak Jakob, župnik v Slivnici, 2 gld. 17. Preč. gosp. Pintar, župnik sv. Vencoslav, 2 gl. 18. Neimenovan v Loki 2 gld. 19. Gosp. Jurij Vouga iz Kalobij 1 gld. 20. Pri šolski veselici se je nabralo 1 gld. 21. Gosp. dr. Karol Gelingsheim v Kozjem 4 gld. 20 kr. 22. Gosp. Ivan Cukala nabral v Braslovčah 2 gld. 23. Gosp. Ivan Gaberšek nabral na Vranskem 12 gl. in 29 gl. 24. Gosp. Anton Kupljen, notar v Črnomlju, 3 gl. 25. Gosp. Sijancec, kaplan pri Novi cerki, 2 gld. 26. Gosp. Špende, učitelj v Gornjem Gradu, nabral 7 gl. 20 kr. 27. Gosp. Brežnik profesor v Rudolfovem, 2 gl.

I. račun
dijaške kuhinje za I. šolsko leto 1886/87, t. j. od 15. sept. 1886. do 15. julija 1887.

Darovi:
11 pokroviteljev je darovalo vкуп gl. 562.50
81 letnikov po 5, 10 in 6 gld. „ 431.—
15 podpornikov mesečnine „ 19.50
Razni darovi „ 196.88
Dohodkov vкуп . . . . . gld. 1209.88

Izdatki:

Za poštino, tiskovine i. t. d. in pa za 1869. kosil dijakom po 22 kr. izdalo se je vкуп gld. 439.50 in v posojilnico se je naložilo „ 770.32
Torej izdatki jednaki dohodkom gl. 1209.88
Drugo upravno šolsko leto 1887/88 smo začeli 15. septembra in podajamo prečastitim prijateljem naše učeče se mladine nastopni proračun.

Nadejati se je:
Od 80 letnikov po 5 gl. . . . . gld. 400.—
„ slavne družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani dar „ 50.—
Od posojilnice v Celji upamo „ 100.—
Nadejamo se torej darov vкуп gld. 550.—

Za podporo se je pa oglasilo 34 dijakov, ki prosijo vкуп na mesec 480 kosil, t. j. za celo šolsko leto 4800 kosil po 20 kr., znese torej . . . . . gld. 960.—
kaže se torej za tekoče šolsko leto primanjklaja v znesku 410 gld., akoravno se je kosilo od 22 kr. na 20 kr. znižalo.

Stavimo do naših rodoljubov in prijateljev naše mladine najljubnejšo prošnjo:

naj blagovolijo to blagodušno podjetje letos zopet po svojih močeh podpirati in tisti, ki še niso postali podporniki dijaške kuhinje, naj to letos storijo, do vseh se pa obračamo z uljudno prošnjo, da v prijateljskih krogih nabirajo darove; le če delamo vкупno zamoremo doseči namen, katerega imamo pred očmi.

Obračamo se tudi do slavnih okrajnih zastopov in slavnih občin, da se blagovolijo ozirati na svojo mladino in naj po izgledu drugih okrajnih zastopov in občin, ki dajejo primerno zelo visoke svote za „Nemški Schulverein“ darujejo blagodušno za našo domačo dijaško kuhinjo.

Nadamo se torej obilih darov, ker drugače bi morali pridnim in zelo revnim dijakom dosti hrane odtegniti; saj so itak zraven tega še dosti lačni. Darovi naj se blagovolijo pošiljati na blagajnika Maksa Vršec-a v Celji.

Da se prihranijo poštni stroški, pridenemo našemu poročilu poštno-hranilnični položnji list, na katerega se lahko pri vsaki pošti brez poštne vplača, prosijo o pa zraven imena tudi pristaviti za „dijaško kuhinjo“.

Občni zbor dijaške kuhinje v Celji bode 9. oktobra t. l. ob 3 uri popoldne v Celjski Čitalnici, h kateremu se vsi prečastiti pokrovitelji, podporniki in prijatelji naše mladine uljudno vabijo.

Dnevni red je:

1. Pregled in potrjenje letnega računa preteklega leta.
2. Pregled proračuna za leto 1887/8.
3. Volitev novega odbora.

Zunanji udje se morejo dati zastopati po Celjskih.

Maks Veršec l. r. Mihael Vošnjak l. r.
blagajnik. predsednik.

RAZNE VESTI.

Slavni turški učenjak in izdajatelj prvega arabskega časopisa, Ahmed Faris, umrl je minole dni v Carjemgradu 87 let star.

Svetovna rastava v Parizu. Na marskem polju pri Parizu, kjer bode leta 1889. največičastnija in največja razstava, kar jih je svet do sedaj videl, delajo se velikanske priprave. Glavni predmet, kateri obrača pozornost nase je temelj, na kojega bode postavljen ogromen železen stolp. Jako zanimiva bode zloglasna „bastila“, katera se zida nalašč v svrhu razstave popolnoma po uzoru nekdanje strazne ječe in sicer v onej obliki, kakor je bila v početku francoske revolucije, ko jo je narod zrušil. Zraven tega se zidajo tudi ulice, koje so obdajale bastilo, prav tako v starem slogu in obkribene s pohištvo iz srednega veka. Okolu bastile bode prekop, preko katerega bo vodil most na verigah in stražila ga bode vojaška posadka v opravi srednega veka. Stvar bode gledalca tedaj popolnoma prestavila v davno prošle temne čase. Koliko truda in denarja pa stane tako delo, vsakdo si lahko misli.

Promet mesta Reke leta 1886. je iznašal po suhem 5.400.097 met. cent. blaga v vrednosti 59.580.241 gl., tedaj 584.509 met. cent. blaga manj, kakor leta 1887. ali 3.429.509 gl. vrednosti manj. Po morju pa se je prevozilo 6.536.836 met. cent. blaga, vrednega 75.632.775 gl., in to 852.934 met. cent., vrednih 583.030 gl., manj kakor l. 1885. Posebno se je znižala izvoznja pšenice in ječmena.

Kralj — zaprt. Pred kratkim časom so zaprli Angleži vladarja Ja-Ja države Opobo v zapadni Afriki, ker je prelomil trgovinski ugovor z Angleži ter iste na razne načine sepleparil. Trgovci se tega jako veselje, kajti kralj je bil pravi krvolok ter je dal necega dne 150 svojih podanikov umoriti, da uči ostale pokorščine.

Katalog. Opozorujemo čest. naše čitatelje na ravno izšel ilustriran katalog za jesen in zimo 1887-8 dobro poznate tvrdke Kammer & Fischer na Dunaju VII., Richtergasse 11. Ta zapisnik prijavlja vse novosti mode, konfekcije in enakih potrebščin. — Naj si tedaj č. čitatelji naroče ta zapisnik, kajti dobe ga z uzorci vred zastonj in franko. Tudi prevzame ta tvrdka razne druge naročbe, koje ne spadajo prav v lastno stroko ter jih izvršuje vestno in točno.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kraški vinogradi na vipavski zemlji. Priobčil Franc Bunc.

Dne 3. oktobra t. l. se napotim z domovja v Komnu in korakam po lepej gladkej cesti skoz rojstveni kraj Škrbinsko občino proti „Železnim vratom“. — Tržaška gospoda, katera pride o soparnem polnem času v naš prijazni kraj ali bližnje okolice, kaj rada zahaja na divno in romantično višavo „Železna vrata“, kjer se naenkrat odpre veličasten in obširen razgled. Od tam se vidi skoro vsa Vipavska dolina z svojimi prijaznimi holci in livadami, obsejanimi s trtami in sadonosnim drevjem, katero dolino opasujejo sivi Čaven, Nanos in drugo gorovje. S „Železnih vrat vidiš Triglav, Juljske vršace in celo Tirolske snežnike. Proti zahodu se ti razprostira benečanska planjava, na katerej odločno zapaziš mesto Videm in brez števil vasi in gajev itd.

A moj izlet je imel isti dan poseben namen. Hotel sem ogledati novo izdelano cesto v kraške vinograde in se osebno prepričati o letošnjem vinskem pridelku naših kraških vinogradnikov na vipavski zemlji.

Ko dojem v sredinjo kraških hribov, zaključim s zakladne dornberške ceste na novo izpeljano cesto, katera drži od zavinka ali ključa zakladne ceste v kraške vinograde. Občudoval sem vstrajnost naših kraških rojakov, da so presekali pred 3 leti združeni z nekaterimi prijaznimi Dornberžani popolnoma novo cesto, katero je načrtal bil nek prost kmetijski strokovnjak — za 5 gld., katera cesta je popolnoma ravna in mojskrsko izpeljana, čeprav drži čez velike propade in skalovje. Martin Jazbec iz Sute in umrl Jože Fakin iz Škrbine sta vredna, da se jima tu spominek postavi, ker sta za to cesto mnogo in mnogo žrtvovala.

Proti koncu navedene ceste najdem s pikonom — domačega učitelja vinarske šole naših rojakov — kateri je tu in tam novo cesto popravljal in gladil.

A kdo je ta domači učitelj vinogradske šole naših rojakov? — Da, učitelj vinogradske šole naših rojakov je popolnoma prost človek, mlad kmetovalec, ozoren kristjan in umen gospodar Anton Jazbec iz Sute, po domače „Jakomčev“, ne mnogo čez 30 let star, kateremu je geslo: Moli in delaj. — Naš bistroumni Tone ni druge šole obiskaval nego domačo ljudsko šolo, a vedno je imel in ima veselje, ko mu le čas prepušča, gospodarske spise in liste o kmetijstvu čitati in se v politične stvari nikakor ne meša.

Pred vsem moram opomniti, predno k stvari pridem: ko sem pred 20 leti na Laškem videl in opazil, da so isti kmetovalci ali koloni, ki so dobili žveplo od svojih gospodov in so žveplali trte, imeli grozdje zdravo, a drugi, ki niso žveplali, da niso imeli nobene jagode zdrave; in potem ko sem se sam prepričal, da žveplo trto ozdravi, bil sem na svojo roko vzel 100 žakljev žvepla v Trstu, katero sem bil prav po nizkej ceni — na svojo škodo — vsilil več našim in vipavskim vinogradnikom. O istej priliki sem bil vsilil tudi očetu našega Toneta 3 žaklje žvepla. A med vsemi temi je bil Tone Jazbec prvi, kateri je pravilno in redno se žvepljanja lotil in se nič brigal, ko so se mu nekateri slaboumni ljudje smijali in se norčevali, kajti naš Tone je v začetku pred 10 letmi trtno bolezen v svojem vinogradu zatrl, njegove trte so vedno zdrave ostale tako, da je pridelal vsled tega leto za letom 70—80 kvincev vina in še več, med tem ko niso drugi njegovi mejaši 3 do 4 kvincev dobili, čeprav so imeli nekateri med njimi več trt nego on.

Občeval sem z našim pridnim in umnim Tonetom skoro vsako nedeljo in praz-

nik in prigovarjal sem mu, naj naše vinogradnike tudi on spodbuja k pravilnemu in rednemu žveplanju, kar je tudi pri vsakej priliki rad storil A več let je bilo naše spodbujanje in pregovarjanje zaman; na stotine vzrokov so dobili nekateri zaradi žveplanja in nekateri so celo trdili, da žveplo trte ne ozdravi, ampak pokvari in le tu in tam so se naši vinogradniki v zadnjih letih, a prav počasi in le površno žveplanja poprijeli. A ko so videli, da ima naš Tone leto za letom večji pridelek in da so njegove trte popolnoma zdrave, med tem ko preti trtna bolezen njih vinograde pokončati in popolnoma uničiti, poprijeli so se tudi drugi več ali manj žveplanja pred tremi leti tako, da smemo reči, da so naši kraški vinogradniki mnogo in mnogo drugih na Vipavskem v pridelku zdatno prekosili in da imajo letos vina kot vode.

Najprej se napotim tedaj z našim Tonetom v njegov vinograd. A videti vspeh njegovega izvrstnega obdelovanja, čiščenja, kolčanja, kar ostrmel sem. Videti letošnji pridelek v Tonetovem vinogradu in kako da grozdje lepo kaže, to je veselo videti. Od kar sem na sveti, nisem nikjer toliko grozdja in nikjer vinograd v tako lepem redu videl. V tem vinogradu ne najdeš ni plevela ni druge rastline, katera bi trtam rast in razvitje ovirala.

Po mojem menjenju bo imel naš Tone letos nad 200 hkt. izvrstne božje kapljice v svojem vinogradu. Kdor noče mojim besedam verjeti, le naj pride ogledovat vinograd, in če tudi ne najde tam več grozdja, naj pride potem pogledat v Suto njegov hram ali vinko klet.

Škoda, da naši strokovnjaki o kmetijstvu in vinarstvu na Primorskem o tem vinogradi nič ne vedo, kajti naš pridni Tone je vreden res javne hvale in javno poslavljen biti.

Šla sva potem s Tonetom ogledovat sosedne vinograde in videl sem tu in tam še precej napredka. Vinogradi Cotičev, Fakinov, Čotarjev, Kristofov in drugi so se dobro poprijeli manipulacije našega Toneta; se veje da, sicer pozno, a vendar enkrat. — Od peronospore ni bilo dosihmal tukaj ne duha ne sluha.

Če konečno pomislimo, da naši kraški bržani imajo do svojih vinogradov peš nad eno uro pota, in so oddaljeni n. pr. Sečani in Ivanci dve uri in še več, tako moramo si res veliko njih neutrudljivost in marljivost misliti.

Obče je znano, da je naše ljudstvo uzor kršanstva, delavnosti in varščine. Ko jim slaba letina preti in jih domača opravila tarejo, prodajo do kapljice pridelano vino za hišne opravke. To je sicer prav. A vendar svetujem Vam, dragi rojaki! privoščite si zmerno pri težkem delu božje kapljice, da boste mogli delo uspešneje vršiti in da bode pridelek še večji; saj delamo za življenje in živimo tudi za delo.

Le pridite tedaj vinski kupci v Škrbino, Suto in bližnje vasi, kjer najdete mnogo izvrstne in poštene božje kapljice, ker tukaj je ljudstvo v obče pošteno in ne pozna pokvarjenja vina.

P. S. Prosi se, da ta dopis tudi drugi časopisi natisnejo.

IZKAZ

doneskov za Dolenčev spomenik.

Nadalje so poslali ti-le gg.:

Andrej Kovačič Sv. Jernej	gl. 10.—
Anton Kebek Koper	„ 2.—
Božič Ivan Trst	„ 1.—
Lotrič Gregor Trst	„ 1.—
Ster Valentin Trst	„ —.60
Cerkvenik Ivan Trst	„ —.60
Rustja Anton Trst	„ —.50
Hvastja Ivan Trst	„ —.50
Indihar Franjo Višnja gora	„ —.50
Nadroh Ivan Trst	„ —.50
Hajpel Josip Trst	„ —.40
Traškovec Anton Trst	„ —.40
Berlan Franjo Trst	„ —.30
Indihar Anton Trst	„ —.30
Pintar Franjo Trst	„ —.30
Burkat Jakob Trst	„ —.20
Janežič Miha Trst	„ —.20
Repič Josip Trst	„ —.20
Lestan Franjo Trst	„ —.20
Skert Ivan Trst	„ —.20
Pintar Avgust Trst	„ —.20
Japel Josip Trst	„ —.20
Česnovar Andrej Trst	„ —.10
Levc Ivan Trst	„ —.10

Po zadnjem izkazu „ 961.16

Skupaj . . . . . gl. 981.66

Za prijete darove srčno se zahvaljuje in priporoča za nadaljne doneske.

V Trstu 12. oktobra 1887.

A. Truden, blagajnik.

